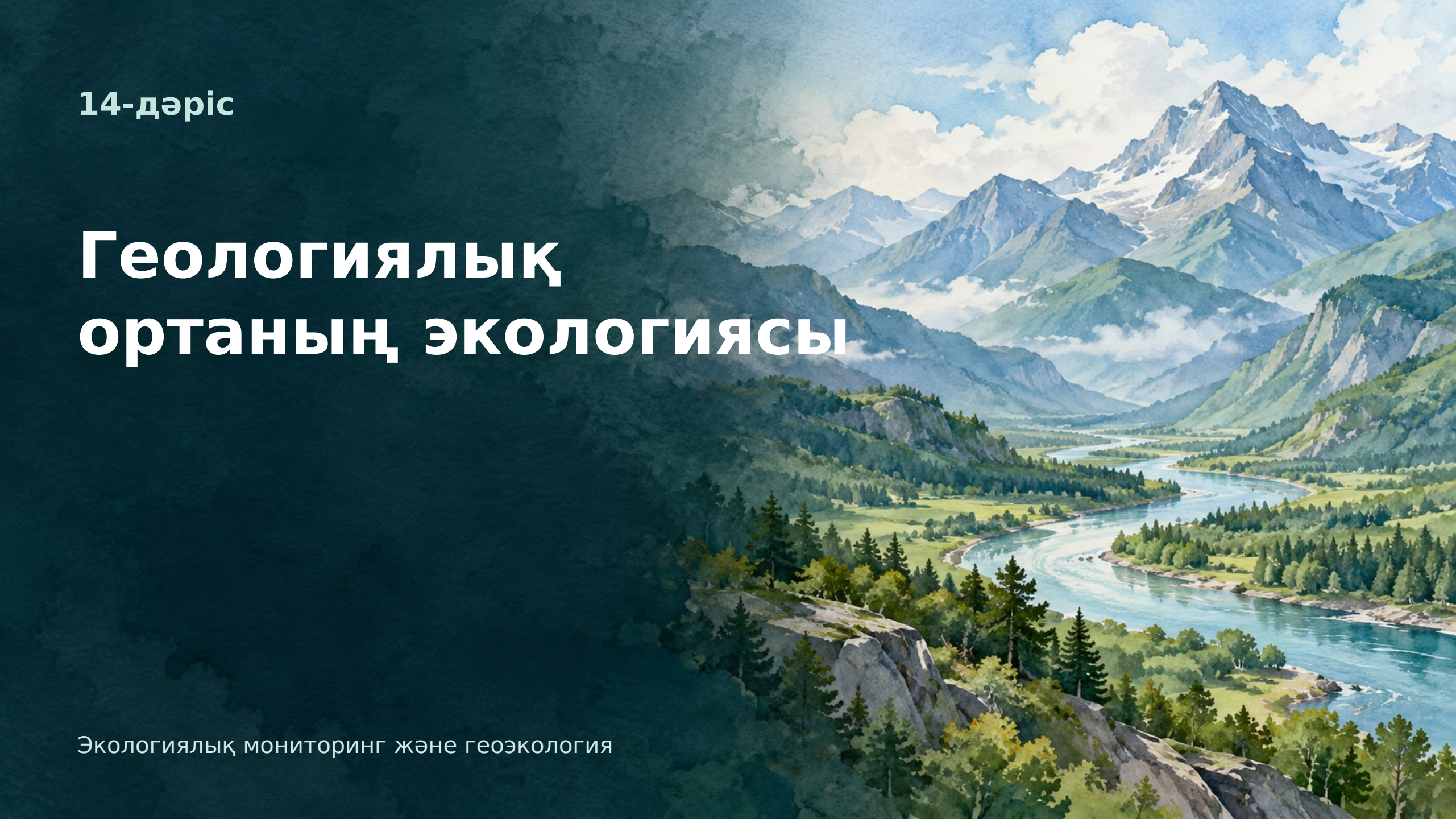

14-дәріс

Геологиялық ортаның экологиясы

Экологиялық мониторинг және геоэкология

Геологиялық орта ұғымы

- 01 Адам әрекетімен өзара байланысатын литосфераның жоғарғы бөлігі қарастырылады.
- 02 Оған тау жыныстары, жерасты сулары және физикалық өрістер жатады.
- 03 Зерттеу шекарасы табиғи жағдай мен шаруашылық ықпалға тәуелді.

Жыныстар және құрылымдық ерекшеліктер

- 01 Шөгінді және кристалдық жыныстар ортаның қасиеттерін қалыптастырады.
- 02 Жарықшақтар мен жарылымдар су және зат қозғалысына ықпал етеді.
- 03 Қазіргі тектоникалық қозғалыстар геологиялық жағдайды өзгертеді.

Геофизикалық және геохимиялық өрістер

- 01 Магниттік, гравитациялық, электрлік және жылулық өрістер зерттеледі.
- 02 Химиялық элементтердің таралуы геохимиялық ерекшеліктерді көрсетеді.
- 03 Табиғи фоннан ауытқулар аномалиялар ретінде қарастырылады.

Экоаномалиялар

- 01 Организмдер мен адамға елеулі ықпал ететін аномалиялар бөлінеді.
- 02 Бағалау кезінде әсердің сипаты, қарқындылығы және таралуы ескеріледі.
- 03 Бірнеше фактордың қосылған әсері де қарастырылады.

Табиғи және техногендік аномалиялар

- 01** Табиғи аномалиялар жыныстармен және геологиялық процестермен байланысты.
- 02** Техногендік көздерге өнеркәсіп, энергетика және қалалық аумақтар жатады.
- 03** Табиғи фонды анықтау адамның үлесін бағалауға көмектеседі.

Жанартаулық процестер

- 01 Лава, күл және газдар тіршілік ортасын өзгерте алады.
- 02 Әсер атқылау сипаты мен аумақтың жағдайына байланысты.
- 03 Жанартаулық аудандарда геотермалдық ресурстар да кездеседі.

Жер сілкінісі

- 01 Жер қыртысындағы қозғалыстар сейсмикалық толқындар туғызады.
- 02 Магнитуда оқиға мөлшерін, қарқындылық жергілікті әсерді сипаттайды.
- 03 Ғимараттар мен аумақтың осалдығы ықтимал залалды өзгертеді.

Антропогендік геологиялық процестер

- 01 Кен өндіру жыныстарды қазып алу мен орын ауыстыруға әкеледі.
- 02 Қалаларда техногендік қабаттар мен жасанды бедер қалыптасады.
- 03 Жерасты суының режимі және массивтердің қасиеттері өзгеруі мүмкін.

Геоэкологиялық бағалау

- 01 Геологиялық құрылыс, өрістер және техногендік әсер бірге зерттеледі.
- 02 Қауіпті учаскелер анықталып, картаға түсіріледі.
- 03 Нәтижелер инженерлік қорғау мен аумақты пайдалануға негіз болады.

Бақылау сұрақтары

- 01 Геологиялық орта қандай компоненттерден тұрады?
- 02 Табиғи және техногендік экоаномалиялар қалай ажыратылады?
- 03 Магнитуда мен жер сілкінісі қарқындылығының айырмашылығы қандай?